

Ajankohtaista

YSV ry:n Lammin päivät 2008

Lammin biologinen asema 1. – 2.10.2008

Vesa Valpasvuo, ympäristöasiantuntija

Suomen Kuntaliitto

Jutun juonta

- ALKUun ELLUa, ALLUa, YMPYä, MURAUSta ja muuta
- ilmastonmuutosta
- jotain jätteistä
- vesiosuuskunnat ja talousjätevesiasetus
- hankkeita menossa ja ehkäpä tulossakin
- kiviainestilinpitoa
- ?

ALKUun ELLUa ja ALLUa

- Aluehallinnon uudistamishanke (ALKU)
- http://www.vm.fi/vm/fi/05_hankkeet/022_alku/index.jsp
- "Elinkeino-, liikenne- ja luonnonvarakeskus" (ELLU)
- "Aluehallintovirasto" (ALLU)

ELLUn vastuualueet ja tehtävät

1. Liikenne ja infrastruktuuri
 2. Luonnonvarat ja ympäristö
 3. Työvoima, elinkeinot ja osaaminen
- Luonnonvarat ja ympäristö
 - Ympäristönsuojelu
 - Alueiden käyttö
 - Luonnonsuojelu
 - Vesien hoito ja ympäristön tilan seuranta
 - Kehittäminen ja lähialueyhteistyö
 - Vesivarojen käyttö ja hoito

ALLUn vastuualueet ja tehtävät

1. Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
2. Poliisi
3. Maahanmuutto
4. Pelastustoimi, varautuminen ja kriisijohtaminen
5. Ympäristöluvut
6. Työsuojelu

- Ympäristöluvut
 - Vesilain mukaiset asiat
 - Ympäristönsuojelulain mukaiset asiat

Aluehallinnosta paikallishallintoon siirrettäviä tehtäviä

- Työryhmä valmistelemassa (22.5. – 31.10.2008)
 - tulee selvittää työnjakoa mm. ympäristöluvista
- **YM:n esitys (29.8.2008) perustuu YMPYyn**
 - kunnille ei esitetä uusia toimialoja
 - luvanvaraisuudesta poistaminen ja lupakynnyksen nosto vähentäisivät lupamenettelystä 200 -250 toimintaa, jotka siirtyisivät jälkivalvonnan piiriin
 - kunnan ja valtion toimivaltajaon muutos siirtäisi
 - kunnalta valtiolle n. 20 IPPC -luokan siipikarjantuotantolaitosta
 - valtiolta kunnille maankaatopaikat ja alle 10 000 t/a (nyk. 5000 t/a) jätettä hyödyntävät tai käsittelevät laitokset, yhteensä noin 50 lupahakemusta vuodessa lisää

Aluehallinnosta paikallishallintoon

siirrettäviä tehtäviä 2

- Arvio tuottavuusvaikutuksista
 - **arviointi** on puutteellisten tietojen vuoksi **vaikeaa**
 - erityisesti kuntien käsittelemien ympäristölupien osalta tietoihin liittyy paljon epävarmuutta
 - valvontaan kohdistuvien vaikutusten **arviointi** etukäteen on **mahdotonta**
 - jälkivalvonnan tarpeen lisäys kohdistuu lähinnä kuntiin
 - **valtiolla säästö (noin 10 htv)** syntyy
 - lupien tarkistamiseen liittyvien menettelyjen tehostamisesta
 - valtion ja kuntien toimivaltajaon tarkistamisesta
 - **kuntien työmäärä ei lisäännä**, koska säästöä syntyy
 - lupien tarkistamismenettelyjen tehostamisesta
 - normiohjauksen ja lupamenettelyä yksinkertaisempien menettelyjen käyttöönotosta
 - lupakynnysten nosto säästää kunnissa ~ saman työmäärän kuin valtiolta siirrettävien ympäristölupien aiheuttama työmäärä

Kuntaliiton lausunto ympystä 1

(YMPY = Keventämisprojekti)

lausunto 17.12.2007

- Kuntien ja valtion välisen toimivaltajaon muuttamiselle ei nykyisessä tilanteessa ole edellytyksiä
- Toimivaltajaon muuttamista **voidaan tarkastella vasta sitten**, kun seuraavat edellytykset ovat olemassa:
 - Keventämisprojektin I mukaisten keventämistoimenpiteiden tulee olla tehtyinä; **vähintään suoran normiohjauksen ja lupakynnysten noston tulee olla säädettyinä ja voimassa kokonaisuudessaan.**

Kuntaliiton lausunto ympystä 2

- On selvitetty, **millä toimialoilla työnjakoa olisi korjattava laajemminkin siten, että osa kunnille nykyisin kuuluvista laitoksista siirretään valtion viranomaisen luvitettaviksi.** Tällaisia voi olla erityisesti toimialoilla, jotka ovat kuntien toimijoille vieraampia ja joiden aiheuttamat ympäristövaikutukset eivät ole niinkään paikallisia vaan kohdistuvat ympäristöön laajemmin.
- **Edellä esitettyjen muutosten tapahduttua tulee tehdä uusi, perusteellinen vaikutusarviointi, jossa tarkastellaan kuntien resurssien riittävyttä.** Vaikutusarvioinnissa selvitetään uudelleen kuntien olemassa olevat resurssit ja resurssitarpeet sekä yksityiskohtaisemmin (seurantajärjestelmien tuottamien tietojen pohjalta) mahdollisten uusien tehtävien työllistävyys. Arvioinnin tulee perustua jo toteutuneisiin uudistuksiin ja niihin normeihin, jotka Keventämisprojektin I perusteella on saatettu voimaan.

Kuntaliiton lausunto ympystä 3

- Ennen **toimivallan muutoksien** lopullista ratkaisua, tulee niiden **vaikutuksia mm. resurssitarpeisiin koeluontoisesti testata esimerkkialueilla.**
- Mikäli muutoksia toimivallan jaossa toteutetaan, tulee niille säätää **riittävä siirtymäaika niin, että kunnissa ehditään hankkia uusien tehtävien edellyttämä tietotaito.**
- Menettelyt –projektissa (III) esitetyn kaltaisen **sähköisen järjestelmän sisältöineen tulee olla kuntien käytettävissä koko laajuudessaan.**
- Valvontaviranomaisten toiminnan osalta tulee määritellä **valvontavastuut, yhteistyöperiaatteen ja toimivaltarajat** jälkivalvonnan suhteen sekä yhdenmukaistaa valvonnan keinot ja niiden käyttömahdollisuudet ympäristönsuojelu- ja vesilain mukaisissa asioissa.

Kuntaliiton lausunto ympystä 4

- Ottaen huomioon **ALKU ja PARAS –hankkeet** sekä **kuntien ja valtion yhteispalvelujen** kehittämistä koskevan selvitystyön, on uudistukselle asetettua aikataulu aivan liian kireä
- Kuntaliitto esittääkin, että valtion ja kunnan **toimivaltakysymyksiin palataan vasta sitten, kun olemassa useamman vuoden kokemus** nyt käynnissä olevassa hankkeessa aikaansaaduista tuloksista hallinnon järjestelyjen ja lupamenettelyjen keventämisen osalta.

Murausta ja muuta

- ympäristönsuojelun vähimmäisvaatimukset -asetuksella
 - jakeluasemat -> rekisteröintimenettelyyn
 - pienet energiantuotantolaitokset -> rekisteröintimenettelyyn
 - kivenlouhimot, kivenlouhintajäte ja kivenmurskaamot -> ympäristölupamenettely edelleen
 - asfalttiasemat -> ympäristölupamenettely edelleen
- YSL:iin rekisteröintimenettelyn edellyttämät muutokset
- eläinsuojille ei ympäristönsuojelun vähimmäisvaatimusasetusta -> ympäristölupa jatkossakin; YM:n ohje valmistelussa

Ilmastonmuutosta

- Kuntaliiton hallitus 25.9.2008:
 - Kuntien otettava ilmastonmuutos huomioon toiminnassaan - kuntien keinovalikoimaa ilmastonmuutokseen varautumiseen lisättävä
 - Kuntaliiton hallituksen hyväksymät ilmastolinjaukset
 - Taustamuistio Kuntaliiton hallituksen ilmastolinjauksille

Ilmastomuutoksen hidastaminen ja sopeutuminen

- Kuntaliiton linjaukset

Ilmastokysymys on ajankohtainen

- 3. kansallinen ilmasto- ja energiasstrategia marraskuussa
 - EU:n taakanjako Suomelle: päästökaupan ulkopuolinen sektori, uusiutuvien lisääminen jne.
- Tulevaisuusselonteko pidemmän aikavälin linjauksista keväällä 2009
- Tutkimukset, selvitykset, gallupit
- Kuntien aktivoituminen

Liiton linjaukset

- Suositukset kunnille
- Edunvalvontalinjaukset valtion suuntaan
- Liiton oman toiminnan suuntaaminen

Kunnat ja ilmastonmuutos

Kunnat toimijoina

- Energian tuotanto
 - Sähkön tuotannosta n. 15 %, kaukolämmöstä n. 85 %
- Energiankulutus
 - Edelleen suuret säästömahdollisuudet
- Jätehuolto
 - Biokaasun talteenotto, kierrätys, jäte energiana
- Hankinnat
 - Rakentaminen ja ylläpito, tavara- ja palveluhankinnat

Kunnat edellytysten luojina kuntalaisten toiminnalle

- Kaavoitus, maapolitiikka
- Rakentamisen ohjaus
- Liikennejärjestelmät, joukkoliikenne
- Palvelurakenne ja palveluratkaisut
- Kuntalaisten tiedotus ja aktivointi

Linjausten suositukset kunnille

- Kunnallinen tai seudullinen **ilmastostrategia**
- **Energiatehokkuuden lisääminen** ja energian säästö
 - TEM:in energiatehokkuussopimukset ja –ohjelma
- **Uusiutuvan energian** potentiaalikartoitus ja toimenpiteet sen johdosta
- Ilmastonmuutoksen hillintä näkökulmaksi **maankäyttöön, liikennejärjestelmien, palvelurakenteiden ja palveluiden suunnitteluun sekä hankintoihin**
- **Teknologian ja tietotekniikan** hyödyntäminen mm. liikennetarpeiden vähentämiseksi
- Kuntalaisten **neuvonta ja tiedonjako**
- **Elinkeinopoliittinen** näkökulma ilmastoasioihin
 - Riskien ja mahdollisuuksien kartoitus
- Ilmastonmuutokseen **varautuminen**
 - Kaavoitus, rakentaminen, kuntatekniikka, palvelut
 - Turvallisuus- ja varautumissuunnittelu

Viestejä valtiolle

Energiapolitiikka

- Hajautetun ja paikallisen energiantuotannon ja kuntien laitosten asema turvattava, riittävä kilpailu

Aluepolitiikka

- Tasapainoinen, monikeskuksinen aluekehitys säästää luonnonvaroja ja energiaa

Maankäyttö

- Kunnille riittävät keinot sekä hillintään että varautumiseen (olemassa oleva rakenne ongelma!)
- Valtion maapolitiikan tuettava tavoitteita

Liikenne

- Joukkoliikenteen edistäminen mm. joukkoliikennetukea lisäämällä

Varautuminen

- Valtion vastuuta ja uutta lainsäädäntöä tarvitaan mm. tulvasuojelussa ja -vahingoissa

Neuvonta, tutkimus ja kehittäminen

- Ilmasto- ja energia-asioiden neuvonta järjestettävä (esim. energiatoimistojen verkoston laajentaminen)
- Tutkimus ja kehittämistoiminta mm. elinkeino- ja työllisyyspolitiikan mahdollisuuksien selvittämiseen

Kuntaliitto

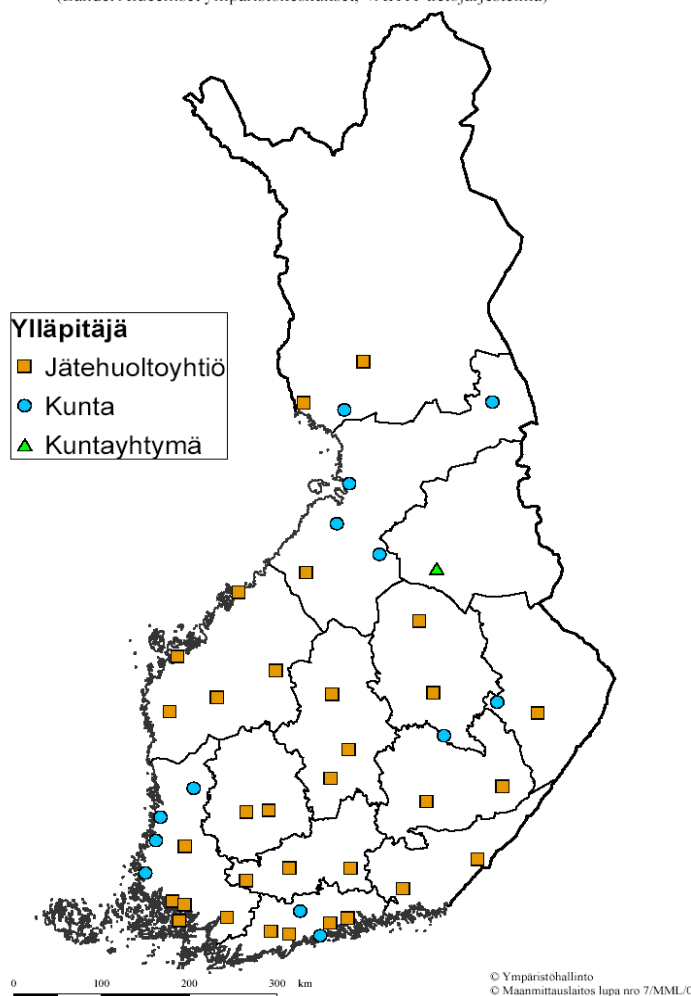
- Kuntien energiansäästön tukeminen
- Kuntien ilmastokampanja
 - Mukana 50 kuntaa, 1/2 väestöstä
- Kuntien ilmastokongressit vuodesta 1997
- Opas luottamushenkiöille 2007
- Ilmastonmuutos painopisteeksi
 - Laaja-alainen näkökulma, myös palvelut ja elinkeinopolitiikka
- Kuntien edunvalvonta, kehittämistyö ja palvelu
- Konsernin tuki osaamisen kehittämiseksi kunnissa

Tietoja vuoden 2008 jätehuoltokyselystä

- Kartoitettiin kuntakohtaista, laitospohtaista ja valtakunnallista tietoa kuntien jätehuollon nykytilasta, mm. yhdyskuntajätteen kaatopaikoista, jätemaksuista ja niiden kehityksestä sekä kuljetusten järjestämisestä
- Kyseltiin jätelain osittaisuudistuksen vaikutuksia
- Koottiin evästystä jätelain kokonaisuudistustyölle
- Päivitettiin kuntien välisen jätehuoltoyhteistyön tilannetta
- Kyselyyn vastasivat kunnat ja jätelaitokset yhteistyössä (vastauksia 377 kunnasta, 97% asukkaista)

**Toiminnassa olevat julkisen sektorin ylläpitämät
tavanomaisen jätteen kaatopaikat,
tilanne 31.12.2007**

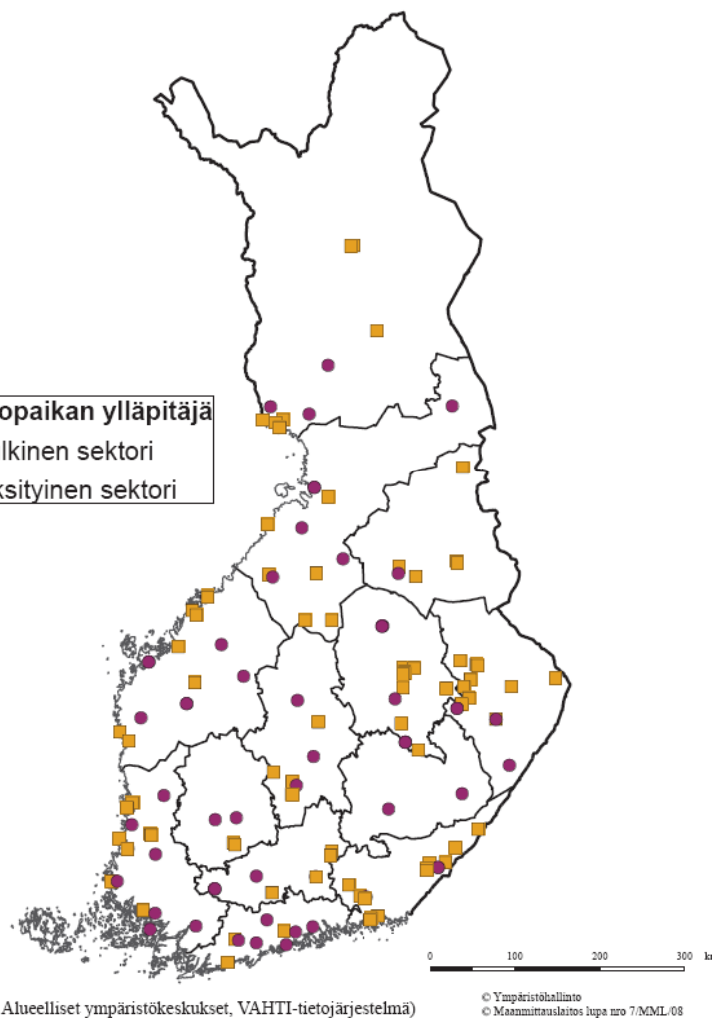
(Lähde: Alueelliset ympäristökeskukset, VAHTI-tietojärjestelmä)

**Toiminnassa olevat kaatopaikat
(poislukien maankaatopaikat),
tilanne 31.12.2007**

Kaatopaikan ylläpitäjä
 • Julkinen sektori
 • Yksityinen sektori

(Lähde: Alueelliset ympäristökeskukset, VAHTI-tietojärjestelmä)

Kuntien välinen yhteistyö

(372 kuntaa, 5 120 000 as.)

- **Yhtiöitä** 27, niissä osakkaina 299 kuntaa ja niissä asukkaita 3 370 000 (+ muutama sopimusasiakas, esim. Petäjävesi), Klara 6 kuntaa, 7300 as.,
- **YTV:n alueella** 4 kuntaa + Kirkkonummi, noin 1 milj. as.
- **Kuntayhtymiä** 3, niissä mukana 25 kuntaa ja 225 000 asukasta
- **Liikelaitoksia** 4 ja niillä yhteistyökumppaneita, yhteensä 28 kuntaa ja 400 000 asukasta
- **Sopimuksenvaraista** yhteistyötä mm.:
 - Varkauden seutu, 5 kuntaa (51 000 asukasta),
 - Kankaanpään seutu 5 kuntaa (20 000 as.),
 - Uudenkaupungin seutu 4 kuntaa, (28 000 as.), Raahen seutu, 2 kuntaa (28 000 as.)
- **Ahvenanmaa 16 kuntaa** (26000 as.)
- Kuntaliitokset aiheuttavat muutoksia

Jätelain osittaisuudistuksen vaikutukset

- Sekä selkiintymistä että uusia ongelmia, enemmän kuitenkin ongelmia
- Vastuut ja työnjako selkiintyivät
 - 75 kuntaa (705 000as, 14% asukkaista)
- Tulkinta- tms. ongelmia esiintynyt
 - 158 kuntaa (1 815 000as, 35%)
- Ei vastausta kysymykseen (152 kuntaa, 2,7 milj. as)
- Havaittavissa "katsotaan, mitä tapahtuu"- ja tiukkaa vastuurajojen tulkintaa sekä jätteen omistamisesta kilpailemista

Ongelmia ja kommentteja (1/2)

- Mikä julkista, mikä yritystoimintaa (palvelukodit, lomamökit ja lomakylät, asuntoautojen kemialliset wc:t, kuntien omien laitosten määrältään asumisen jätteistä poikkeavat jätteet)
- Milloin jäte on asumisen jätteisiin **ominaisuudeltaan, koostumukseltaan ja määrältään** rinnastettavaa?
- Valvonta vaikeutunut >ei varmuutta siitä, mihin jätteet lopulta päätyvät
- Kuljetusyritykset keräävät asumisen jätteitä (erityisesti energiajätettä) myös omiin järjestelmiinsä ja tarjoavat edelleen palvelujaan myös asuinkiinteistöille
- Siirtymäkautta koskevat tulkinnat (5 vuoden siirtymäajan tulkitaan koskevan myös sopimusperusteista kuljetusta)
- Lisätyötä yritysasiakkaiden mahdollisesta mukaantulosta kuljetusurakkaa valmistellessa
- Kunnan hankala saada tietoja kuljetusyrittäjiltä

Ongelmia ja kommentteja (2/2)

- Hyödyntämistavoitteen saavuttaminen hankaloitunut
- Vastuut pakkausjätteistä (lasi, metalli ja kartonki) epäselvät, isännöitsijät pommittavat
- Puolustusvoimien jätehuolto turhaan kunnille (varuskuntien ruokajätteet)
- Puolustusvoimat todenneet kuntien suhtautuvan muutokseen eri tavoin (niillä itsellään ei huomautettavaa)
- Maatilojen jätteet (paalimuovit)
- Ser-vastaanottopaikkoja liian vähän harvaan asutuilla alueilla

Viranomaistehtäviä varten yhteislautakuntia yms.

- Pohjanmaan jätelautakunta (14)
- Länsi-Uudenmaan jätelautakunta (10)
- Järviseudun jätelautakunta (10)
- Botniasroskin jätelautakunta (8)
- Lakeuden jätelautakunta (13)
- Perämeren yhteislautakunta (5)
- Varkauden tekninen lautakunta (sopimuksella, 5)
- Porin jätehuollon hallitus (suppeampi kuin muut, 10)
- Rauman seudun jätehuoltolaitoksen johtokunta (3)
- Perustaminen vireillä: Mustasaaren kunnan jätelautakunta (2+6)
- Kuopion seudullakin asiaa selvitetään

Jätelaitosten raportointihankkeen tulokset hyödynnettävissä

- Tunnuslukupatteristossa määritelmiä talous-, henkilöstö-, materiaalivirta- ja materiaali- sekä ympäristötunnusluvuista
- Esimerkkejä mm. jätelajien luokittelusta ja jätteenkäsittely- ja hyödyntämistoimintojen ryhmittelystä
- Raportoinnin malli esimerkkeineen ja keskeisine tunnuslukuineen
- GRI-raportin sisältö
- Vertailutietokantaa kehitellään Jätelaitosyhdistyksessä
- Raportti löytyy www.jly.fi

Jätelain kokonaisuudistus

- Jätelain linjaukset
 - Kuntaliiton hallitus
 - maaliskuun 2008 kokous
 - päälinjat
 - kuljetusjärjestelmä-kannanotto entinen
 - Kuntaliitto huolissaan yhdyskuntien jätepalveluiden jatkuvuudesta ja ympäristövaikutuksista
 - Palvelut eivät hoidu markkinaehtoisesti
 - Jätehuoltoa ei voi jättää yritysten vastuulle
 - Uudella jätelailla kuntien vastuuta jätehuollosta pitää lisätä

Kuntaliiton hallituksen linjaukset 1

- kunnille **laaja vastuu** yhdyskuntajätehuollosta
 - yhdyskuntajätehuolto kuin ennen 1.6.2007 (ennen "Pesää")
 - asumisjäte + julkinen rinnastettava + elinkeinotoiminnan rinnastettava
 - tuottajavastuujätteen keräys selvitettävä
- yhdyskuntajätehuolto yhteistyössä ja kilpailuttaen
- elinkeinoelämän tarvitsema jätehuolto sopimuksin
- selkiytettävä roolit jätteen synnyn ehkäisyssä, jäteneuvonnassa, tuottajavastuussa ja taloudellisessa ohjauksessa

Kuntaliiton hallituksen linjaukset 2

- ratkaistava jäteveron kilpailuneutraliteettiongelma
 - Kunnallisten ja yksityisten kaatopaikkojen verokohtelu yhdenvertaiseksi
 - Käsittelylaitosten rejektikaatopaikat samaan asemaan
- energiahyödyntäminen huomioon unohtamatta jätteen synnyn ehkäisyä ja raaka-aineena hyödyntämistä
- jätteenkuljetusjärjestelmästä entinen kanta (24.2.2000): kunnat päättävät, onko kunnan järjestämä (kilpailuttama) vai sopimusperusteinen
- jätelaki uudistettava kuluvalle eduskuntavaalikaudella ja korjattava osittaisuudistuksen ongelmat, kuten hajautettu vastuu jätehuollosta

Uusi jätelaki

- Jätelaki ajan tasalle
- Kuntien yhteistyömuodot huomioon
- Kuntien jäteyhtiöt huomioon
- Yhteinen viranomaistoiminta huomioon
- Maksusäännökset selkeämmiksi
- Jätehuoltomääräysten rooli
- Hankintaoikeuden rajoitteet huomioon
- Suhde kilpailuoikeuteen selkeäksi
- Eri toimijoiden vastuut selkeiksi
- "Kuka omistaa jätteen"

Nykylain tulkinta ei kaikille selvä kuka omistaa jätteen

- Kiinteistön liityttävä kuljetukseen
- Jäte laitettava keräysastiaan
- Jäte kuljetettava kunnan järjestelmään hyödynnettäväksi tai käsiteltäväksi
- Kunta "omistaa" kun otettu kuljetukseen
- Ei tule kuljetusyrityksen hallintaan
- Kuljetusyritys ei voi disponoida

Haasteet

Julkisissa hankinnoissa

- Tietotaidon parantaminen
- Kunnat / jätelaitokset
- Yksityiset yritykset
- Kilpailuttamisen mallit
- Kilpailuttamisyhteistyö
- Sopimusmallit
- Bonusjärjestelmät

Muussa

- Tulkinnanvaraisuuksien poistaminen
- Jätelaitosten roolin selkiytyminen
- Mikä on tarpeen olla julkisesti järjestettyä palvelua
- Tehokas yhteistyö yksityisten kanssa
 - Win – win
- Työrauha

Visioita

- Järkevä laillisesti toimiva tehtäväkokonaisuus kuntien vastuulle
 - Kuntien jätestrateginen ote
 - Innovaatioita edistävä suunnittelu
 - Oman toteuttamisen ohella
 - Laaja hankinta yrityksiltä
 - Win-win / työrauha
- **Jos työrauha ei etene:**
 - Sidosyksikkö-jäteyhtiöt väistyvät
 - Kuntayhtymät lisääntyvät
 - Kunnallinen oma tuotanto ja kalusto lisääntyy
 - Kuntien ympäristöpalveluyhtiöitä syntyy kilpailemaan /edistämään kilpailua

Osuuskunnat ja vesihuolto

- Osuuskunnat ovat lukumääräisesti yleisin vesihuollon organisointimuoto Suomessa
- Vesiosuuskuntia yhteensä runsaasti toista tuhatta
- Valtaosa pieniä talousveden jakelua hoitavia ja toimivat ilman omaan palkattua henkilöstöä
- Laitosmaisen vesihuollon kaikista asiakas- ja vesimääristä osuuskuntien osuus on vain noin 10%
- Viime vuosina osuuskuntien määrä on lisääntynyt ja niitä on muodostettu erityisesti jätevesien viemärointiä varten

Kuntaliiton linjaukset kesällä 2007 (1)

"Haja-asutuksen jätevesien käsittelyä koskeva asetus vauhdittanee tulevana vuosina viemäriverkostojen rakentamista osuuskuntien toimesta."

"Vapaaehtoistyöhön perustuvien osuuskuntien toiminta saattaa verkostojen ikääntyessä ja väen vähentyessä kohdata vaikeuksia, jotka voivat johtaa tarpeeseen ottaa toiminta kunnan vastuulle."

Kuntaliiton linjaukset kesällä 2007 (2)

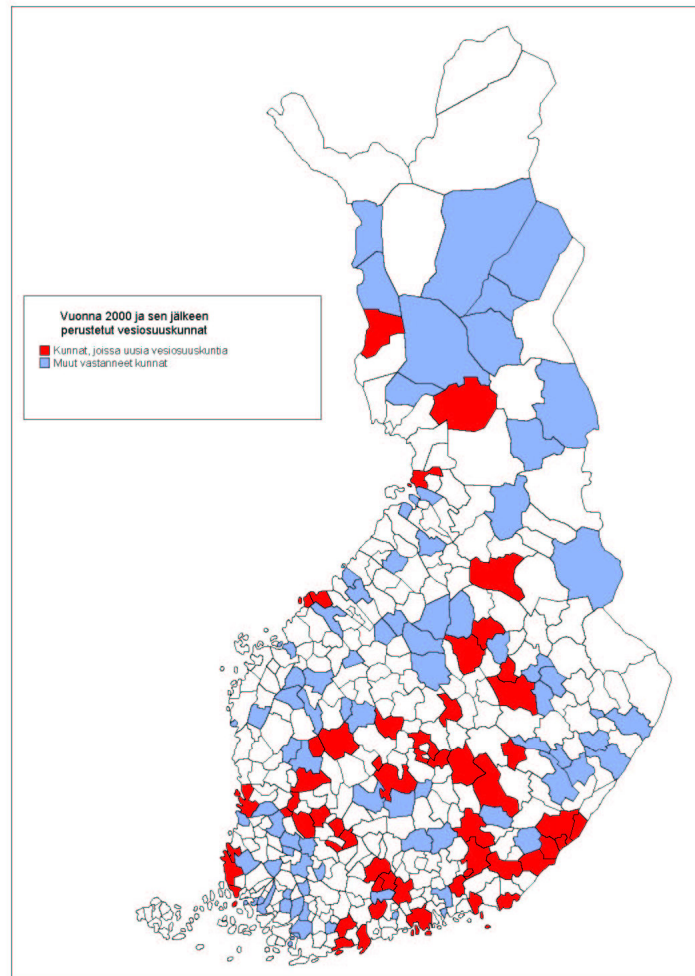
"Kuntien on aiheellista yhdessä laitostensa kanssa määritellä linjauksensa osuuskuntien ja kunnan vastuiden tulevaisuuden suhteen."

"Kunnan vastuulle todennäköisesti siirtyvien osuuskuntien toiminnan tilaa ja verkostojen kuntoa tulisi seurata ja ryhtyä hyvissä ajoin tarvittaviin toimenpiteisiin siirron toteuttamiseksi."

Kuntaliiton kysely kunnille vesiosuuskunnista

- Kysely toteutettiin keväällä 2007
- Kyselyyn vastasi 137 kuntaa (33%), joista 104:ssä oli vesiosuuskuntia (tai yhtymiä) yhteensä 793 kpl
- Näistä osuuskunnista 96 kpl eli 12% toimi usean kunnan alueella
- Muutamassa kunnassa ei ollut lainkaan kunnan vesihuoltolaitosta
- Kunta oli määrännyt toiminta-alueen 352 osuuskunnalle
- Vuoden 2000 jälkeen on perustettu yhteensä 180 osuuskuntaa 55 kunnan alueelle, näistä 127 (77%) hoitaa jv-viemäröintiä
- Vuonna 2006 perustettiin 43 uutta osuuskuntaa, joihin liittyi noin 1500 kiinteistöä

Vuonna 2000 tai myöhemmin perustetut vesiosuuskunnat kyselyyn vastanneissa kunnissa

Osuuskuntien tulevaisuus - kuntanäkökulma

- Lähivuosina uusia osuuskuntia perustetaan edelleen runsaasti
- Menestyksellisesti voivat pitkällä aikavälillä toimia lähinnä vain suuremmat osuuskunnat, joilla omaa ammattihenkilöstöä
- Puolet vastanneista piti todennäköisenä, että VOKit hankkivat laitostensa käyttöpalveluja kunnalta, tällä hetkellä näitä sopimuksia on tehnyt 7% vastaajakunnista
- Noin puolet vastaajista piti todennäköisenä, että VOKit tarjoavat verkostojaan siirrettäväksi kuntien laitosten osaksi
- 37 kunnassa (27% vastanneista) tällaisia siirtoja oli jo tehty
- Noin puolet vastaajista ilmoitti, että kunta ei ole toistaiseksi muodostanut kantaa em. siirtoihin, neljännes suhtautui niihin myönteisesti ja vajaa neljännes kielteisesti

Asiakirjamallien kehittämishanke osuuskunnille

- Valmisteltu yhteistyössä Vesi- ja viemärilaitosyhdistyksen kanssa, toteutus vuonna 2009, mikäli rahoitus järjestyy
- Tavoitteena
 - Arvioida asiakirjamallien tarve osuuskuntien palveluhankintaan ja/tai -yhteistyöhön laitosten käyttötoiminnassa ja kunnossapidossa (ja laatia mallit)
 - Tarkastella menettelytapoja osuuskunnan ja kunnan kesken tilanteissa, joissa osuuskunta haluaa luopua vesihuoltolaitostoiminnasta ja siihen kuuluvasta omaisuudesta (tarvittaessa malliasiakirjoja)
- Mukaan kaivataan kuntia ja osuuskuntia, joissa em. aiheet ajankohtaisia

Hankkeita menossa

- Rahoitusjärjestelmät pilaantuneen maaperän kunnostuksiin;
PIMArahaa –hanke
 - tavoitteena on selvittää tarve, edellytykset ja vaihtoehtoiset tavat pilaantuneen maaperän kunnostuksen toissijaisen rahoitusjärjestelmän laajentamiselle
 - taustalla on rahoitusongelmat, joiden takia pilaantuneita alueita on jäänyt puhdistamatta tai kunnat ovat joutuneet rahoittamaan puhdistamista, kun yleinen etu on vaatinut toimenpiteitä.
 - hanke toteutetaan Kuntaliiton ja ympäristöhallinnon yhteishankkeena vuoden 2008 aikana.
 - tulokset palvelevat toisaalta kuntien edunvalvontaa ja toisaalta valtion hallintoa sekä mahdollista säädösvalmistelua.

Hankkeita ehkäpä tulossakin

- Kunnan ympäristönsuojeluyksikön valvontasuunnitelma ja valvontakohteiden riskinarviointikriteerit – verkostohanke
 - ympäristönsuojelussa tarvitaan suunnitelmallista valvontaa
 - valvonnan maksullisuuden edellytyksenä on riskiperusteinen valvontasuunnitelma
 - osassa kunnista on tehty erityisesti ympäristölupavelvollisten laitosten valvontasuunnitelmia, mutta työ ei ole systemaattista eikä välttämättä perustu kohteiden riskinarviointeihin
 - kaikki valvontakohteet eivät ole myöskään kunnissa tiedossa ja valvonnan käytännöt vaihtelevat
 - uusina valvontakohteina kunnille ovat tulossa myös ilmoitusvelvolliset laitokset, joiden toiminta edellyttää riittävää valvontaa
 - Myös ei luvanvaraiset kohteet edellyttävät valvontaa ja erityisesti jos toiminta on riskialueilla kuten pohjavesialueilla.

Hankkeita ehkäpä tulossakin 2

- Kunnan ympäristönsuojeluyksikön valvontasuunnitelma ja valvontakohteiden riskinarviointikriteerit – verkostohanke
 - tavoitteena on luoda malli
 - valvontakohteiden kartoittamiseksi
 - valvontakohteiden riskien tunnistamiseksi
 - ympäristövalvonnan riskinarviointiin perustuvaksi valvontasuunnitelmaksi
 - Hanke on tarkoitus toteuttaa Kuntaliiton, valtion ympäristöhallinnon ja kuntien verkostohankkeena vuosien 2009 ja 2011 aikana.
 - **ONKO KIINNOSTUSTA OSALLISTUA?**
 - jos on, niin sähköpostia vesa.valpasvuo@kuntaliitto.fi

Kiviainestilinpito

- **Mikä kiviaines, mikä tilinpito?**

- Kiviaineeksilla tarkoitetaan maa-aineslain soveltamisalaan kuuluvia maa- ja kallioperän mineraalisia aineksia (kivi, hiekka, sora)
- Tilinpitojärjestelmällä tarkoitetaan internetissä toimivaa koko maan kattavaa maa-aineslain mukaisten ottolupa- ja ottoilmoitustietojen tiedonhallinnan ja keskeisiltä kiviainesten toimitusalueilta käyttöön saatavien ainesvarantojen tiedonhallinnan kokonaisuutta

Kiviainestilinpidon tavoitteet

- **Yhteiskunnan tarvitseman kiviaineshuollon turvaaminen ja materiaalitehokkuuden lisääminen kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.**
 - "Neitseellisten" kiviainesten säästeliään ja taloudellisen käytön edistäminen
 - oikea laatu oikeaan paikkaan
 - Ottotoiminnan aiheuttaminen ympäristöhaittojen minimointi.
 - kuljetusten optimointi
 - Reaaliaikaisen tiedon välittäminen käyttöön saatavista aineksista, niiden laaduista ja määristä (tuotteistaminen)
 - korvaavat ainekset osaksi tietojärjestelmää

Kiviainestilinpidon tavoitteet 2

- Kannattavan liiketoiminnan edellytysten luominen.
- Maa-aineslain soveltamisen tietoperustan ja yhtenäisen lupaharkinnan vahvistaminen.
- Lupa- ja ympäristöviranomaisten työn helpottuminen ja työmäärien väheneminen.
- Tietopalveluissa "yhden luukun periaatteen" toteutuminen.

Elinkaari- ja materiaalivirta-ajattelu kiviainesten tuotantoon ja käyttöön!

Kiviainesten tilinpidon kehittämiprojektin taustaa

- Alkoi YM:n, SYKE:n ja GTK:n yhteistyönä alkoi vuonna 2005
- Järjestelmä on rakennettu GTK:n tiedonhallintajärjestelmään
- Järjestelmää käytetään internetin välityksellä
- Sora- ja hiekkavara-aineistojen lisäksi GTK liittää tilinpitoon kalliokiviainekset sekä aikanaan tiedot moreeni- ja savi-esiintymistä sekä tarkoituksenmukaisilta osin tiedot luonnon aineksia korvaavista muista aineksista, esimerkiksi kaivannaisteollisuuden sivutuotteista ja jätteistä sekä niiden teknisestä käyttökelpoisuudesta.
- Tuotantoversio käytössä 15.10.2008 osoitteessa <http://www.geo.fi>
- Lisätietoa
 - http://www.gtk.fi/luonnonvarat/tuotanto/Kiviainesten_tilinpito.html

Sähköiset lomakkeet käyttöön

<http://www.suomi.fi> :stä

- [Lupahakemus maa-ainesten ottamiseen \(käy kaikkiin kuntiin\) \(ke6616\)](#)
Lomakkeella haetaan lupaa maa-ainesten ottamiseen. Suomen Kuntaliitto
Sijainti Suomi.fissä: [Etusivu / Asiointi ja lomakkeet](#)
- [Maa-aineslupapäätöksen ilmoituslomake \(YM011\)](#)
Lomakkeella ilmoitetaan maa-aineslupapäätös. Ympäristöhallinto
Sijainti Suomi.fissä: [Etusivu / Asiointi ja lomakkeet](#)
- [Maa-ainestenotto ilmoituslomake \(MAL 23a\) \(YM012\)](#)
Maa-aineslain 23a § velvoittaa maa-ainesluvan haltijan ilmoittamaan lupaviranomaiselle vuosittain otetun aineksen määrän ja laadun. Ympäristöhallinto
Sijainti Suomi.fissä: [Etusivu / Asiointi ja lomakkeet](#)
- [Selvitys naapurien kuulemisesta \(käy kaikkiin kuntiin\) \(ke8618\)](#)
Lomake, jolla ilmoitetaan naapurille maa-ainestenottoa koskevasta lupahakemuksesta. (Maa-aineslaki 13 §, Vn A maa 3 § (926/2005)) Hakijan suorittama kuuleminen. Suomen Kuntaliitto
Sijainti Suomi.fissä: [Etusivu / Asiointi ja lomakkeet](#)

Kiviainestilinpidon merkitys kunnalle?

- Sähköisen tiedonsiirron käyttöönottoa
- Ajantasaisten vertailutietojen saatavuutta
- Yhdenmukaisuutta luvitukseen ja valvontaan
- Ratinalisointia

motto: **sitä saa mitä antaa**